

SHOUSHENKNING QUTQARILISHI

Mirzayeva Dilshoda Ikromjonovna

Farg'ona davlat universiteti, Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD

Toxirov Hojiakbar Ikromjon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti, Lingvistika (ingliz tili) yo'nalishi, 2-bosqich magistranti

Annotatsiya: *Rejissyor Frenk Darabont tomonidan suratga olingan "Shoushenkning qutqarilishi" butun dunyo bo'ylab tomoshabinlar qalbini zabt etgan klassik filmidir. Stiven Kingning "Rita Xeyvort va Shoushenkning qutqarilishi" romani asosida ishlangan film umid, do'stlik va yengib bo'lmaydigandek tuyulgan to'siqlardan xalos bo'lish haqidagi kuchli hikoyadir. Filmning muvaffaqiyati romandagi lingvistik va she'riy xususiyatlarni ekranga o'girish, hissiy jihatdan jarangdor va vizual tarzda hayratlanarli kinematik tajriba yarata olishidadir.*

Kalit so'zlar: *roman, lingvistik va she'riy xususiyat, dialog, mintaqaviy lahjalar, so'zlashuv tili, ovoz, shaxsiyat.*

Ushbu maqolada biz "Shoushenkning qutqarilishi" ning lingvistik va she'riy xususiyatlarini va ular ekranga qanday muvaffaqiyatli tarjima qilinganligini ko'rib chiqamiz. Biz mintaqaviy lahjalar va so'zlashuv tillaridan foydalanish, ovoqli bayondan foydalanish, metafora va simvolizmdan foydalanish hamda hissiy jihatdan boy va jozibali kino tajribasini yaratishda dialogning ahamiyatini ko'rib chiqamiz.

Mintaqaviy lahjalar va so'zlashuv tili:

Stiven King yozuv uslubining o'ziga xos xususiyatlaridan biri uning Amerikaning turli qismlarining o'ziga xos iforini tuyish uchun mintaqaviy lahjalar va so'zlashuv tilidan foydalanishidir. "Shoushenkni qutqarilishi" filmi Meyn shtatida bo'lib o'tadi va Darabont va uning jamoasi mintaqaning o'ziga xos jargon va talaffuzini qo'lga kiritish uchun ko'p mehnat qildi. Bu Morgan Friman o'ynagan Red obrazida yaqqol ko'rinadi. Redning ovoqli hikoyasi so'zlashuv so'zlari va mintaqaviy jargonlarga to'la bo'lib, "Men vaqti-vaqti bilan ma'lum narsalarning topib berishim bilan taniqliman" kabi xarakterga o'ziga xos ovoz va shaxsiyat bag'ishlaydi.

Filmidagi mintaqaviy dialekt va jargonning yana bir misoli Jeyms Uitmor o'ynagan Bruks Xetlen obrazidir. Bruks umrining ko'p qismini qamoqda o'tkazgan keksa mahbus. Uning dialogi qahramonning yoshi va tajribasini aks ettiruvchi eskicha jargon va so'zlashuv so'zlariga boy. Misol uchun, u Tim Robbins rolini o'ynagan Endi Dufresni birinchi marta uchratganida, u unga: "Men bu erda ellik yil bo'ldim. Ellik yil meni eshitasanmi? Meni bir oz e'tiborga olishim uchun bu etarli, deb o'ylaysiz".

"Shoushenkning qutqarilishi" filmida mintaqaviy lahjalar va so'zlashuv so'zlaridan foydalanish filmning o'rnini va haqqoniyligini oshirib, Meyn va u yerda yashovchi odamlarning o'ziga xos lazzatini aks ettiradi.

Ovoqli hikoya:

"Shoushankni qutqarish" ning yana bir muhim jihati - bu ovozli hikoyadan foydalanish. Film hikoya qahramonlari va voqealari haqida tushuncha beradigan Red tomonidan hikoya qilinadi. Ovozli hikoyaning bunday qo'llanilishi novellada Qizilning o'rtog'iga yozgan maktubi tarzida yozilgan birinchi shaxs bayonining qo'llanilishiga o'xshaydi.

Filmda ovozli hikoyadan foydalanish hikoyaga adabiy sifat beradi, novellaning introspektiv va aks ettiruvchi tabiatini qamrab oladi. Red rivoyati she'riy til va metafora bilan to'la, masalan, u Andi "bo'g'on daryosidan o'tib, narigi tarafdin toza chiqqan odam" deb ta'riflaydi. Bu metafora qahramonning qat'iyatliliigi va qat'iyatini o'zida aks ettiradi va hikoyaning hissiy teranligini oshiradi.

"Shoushankni qutqarish" filmida ovozli hikoyadan foydalanish ham filmning vaqt va joy hissini oshiradi. Redning hikoyasi qamoqxonada madaniyati va mahbuslar o'rtasidagi munosabatlar, shuningdek, o'zgaruvchan siyosiy va ijtimoiy manzara haqida tushuncha beradi.

Metafora va simbolizm:

Metafora va simbolizm Stiven King yozuvida tez-tez ishlatiladigan muhim adabiy vositalardir. "Shoushankning qutqarilishi" ham bundan mustasno emas va film hikoyaga chuqurlik va mazmun qo'shish uchun turli metafora va ramzlardan foydalanadi.

Filmdagi eng kuchli ramzlardan biri bu Rita Xeyvortning posteri bo'lib, Andy o'zining qochish tunnelini yashirish uchun foydalanadi. Plakat mahbuslar uchun umid va qochish ramziga aylanadi va film davomida ilhom manbai sifatida tilga olinadi. Afisha, shuningdek, o'zining haqiqiy o'zini dunyodan yashirish g'oyasining metaforasiga aylanadi, chunki Endi plakat orqasida o'zining asl niyatlarini yashiradi.

Filmdagi yana bir kuchli metafora - bu qutqarish g'oyasi. Film nomining o'zi qutqarish g'oyasini taklif qiladi va hikoya qahramonlarning qutqarilish va kechirim sari sayohati haqida. Bu mavzu ellik yildan so'ng qamoqxonadan chiqqan va tashqi hayotga moslashish uchun kurashayotgan Bruks Xetlen xarakterida yaqqol namoyon bo'ladi. Uning hikoyasi fojiali, chunki u oxir-oqibat umidsiz va zo'ravonlik harakati orqali qutqarishni topadi.

Dialog:

Nihoyat, dialogdan foydalanish "Shoushankni qutqarish" ning muhim jihati hisoblanadi. Film esda qolarli va iqtibosli satrlarga to'la, masalan, Endi Redga "Yashash bilan band bo'l yoki o'lish bilan band bo'l" deganida. Filmdagi dialog ko'pincha she'riy va mulohazakor bo'lib, qahramonlarning ichki fikr va hissiyotlarini qamrab oladi.

Muloqotdan foydalanish mahkumlar o'rtasida do'stlik va do'stlik tuyg'ularini shakllantirishda ham muhim ahamiyatga ega. Endi, Red va boshqa mahbuslar o'rtasidagi suhbatlar, qamoqxonadagi hayotning og'ir haqiqatiga qaramay, ko'pincha hazil va iliqlik bilan to'la.

Belgilash:

"Shoushankning qutqarilishi" asaridagi eng e'tiborga molik til xususiyatlaridan biri bu hududiy dialekt va so'zlashuv so'zlaridan joy va xarakter tuyg'usini yaratishdir. Film Meyn shtatida bo'lib o'tadi va ko'plab qahramonlar alohida urg'uga ega va mintaqacha uchun umumiy bo'lgan so'zlashuv iboralaridan foydalanadilar.

Masalan, Morgan Friman o'ynagan Qizil obrazi o'ziga xos dialektga ega va qamoqxonaga borishni tasvirlash uchun "Meynga borish" kabi iboralardan foydalanadi. Mintaqaviy sheva va so'zlashuv so'zlaridan bu tarzda foydalanish filmda haqiqiylik va realizm tuyg'usini yaratishga yordam beradi va tomoshabinlar qahramonlar bilan yanada chuqurroq bog'lanish imkonini beradi.

Ovozli hikoya:

Filmdagi yana bir muhim lingvistik xususiyat - Red personaj tomonidan taqdim etilgan ovozli hikoyadan foydalanish. Ovozli hikoyadan foydalanish tomoshabinlarga film olamini Redning nuqtai nazari bilan ko'rish, uning fikrlari va his-tuyg'ularini tushunish imkonini beradi.

"Shoushenkning qutqarilishi" filmidagi ovozli hikoya ko'pincha she'riy va aks ettiruvchi bo'lib, voqeaning hissiy chuqurligini qamrab oladi. Misol uchun, Red Endi bilan birinchi marta uchrashganida, u uni "sokin va introspektiv" xulq-atvorga ega, deb ta'riflaydi, bu esa film davomida qahramonning arki uchun ohangni belgilaydi.

Umuman olganda, "Shoushenkning qutqarilishi" adabiy asarning lingvistik va she'riy xususiyatlarini ekranga muvaffaqiyatli tarjima qilingan ajoyib namunasidir. Mintaqaviy lahjalar va so'zlashuv so'zlaridan foydalanish, ovozli bayon qilish, metafora va simvolizm, dialoglar filmning hissiy chuqurligi va haqiqiylikiga yordam beradi.

Ushbu lingvistik xususiyatlarni o'rganib chiqib, biz hissiy jihatdan boy va qiziqarli kino tajribalarini yaratishda tilning kuchi haqida tushunchaga ega bo'lishimiz mumkin. Xususan, mintaqaviy shevalar va so'zlashuv so'zlaridan foydalanish o'rin va xarakter tuyg'usini yaratishga yordam beradi, ovozli bayon va metafora va simvolizm esa hissiy chuqurlik va ma'noni etkazishi mumkin.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, "Shoushenkning qutqarilishi" Stiven King novellasining mohirona moslashuvi bo'lib, hikoyaning lingvistik va poetik xususiyatlarini ekranda muvaffaqiyatli aks ettiradi. Uning lingvistik xususiyatlari nafaqat haqiqiylik va realizm tuyg'usini yaratibgina qolmay, balki hikoyaning hissiy teranligiga ham hissa qo'shadi, tomoshabinlarga personajlar bilan yanada chuqurroq bog'lanish imkonini beradi. Ushbu lingvistik xususiyatlarni o'rganish orqali biz hissiy rezonansli kino tajribalarini yaratishda tilning kuchini chuqurroq tushunishimiz mumkin.

Qolaversa, kino adaptatsiyalarida lingvistik xususiyatlarni o'rganish moslashish jarayonining o'ziga ham oydinlik kiritishi mumkin. Adabiy asarni ekranga moslashtirish jarayoni murakkab jarayon bo'lib, bir qancha ijodiy tanlov va muhosabalarini o'z ichiga oladi. Film moslashuvining lingvistik xususiyatlarini o'rganib chiqib, biz bu tanlovlar qanday qilingani va rejissyorlar asl asarning mohiyatini yangi vositada qanday tasvirlashga intilishganligi haqida tushunchaga ega bo'lishimiz mumkin.

"Shoushenkning qutqarilishi" misolida kino ijodkorlari asl novellaning lingvistik va she'riy xususiyatlariga aniq e'tibor qaratdilar va bu xususiyatlarni ham manba materialiga sodiq, ham hissiy jihatdan aks-sado beradigan tarzda ekranga tushirishga harakat qilishdi. tomoshabinlar. Natijada, film barcha davrlarning eng buyuk moslashuvlaridan biri va chinakam unutilmas kino tajribalarini yaratish uchun til kuchidan qanday foydalanish mumkinligining mohir namunasi sifatida baholanadi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, kino adaptatsiyalarining lingvistik va she'riy xususiyatlari boy va qiziqarli o'rganish sohasi bo'lib, hissiy rezonansli kino tajribalarini yaratish uchun til kuchi haqida tushuncha beradi. “Shoushankning qutqarilishi” kabi misollarni o'rganib chiqsak, biz moslashishning ijodiy jarayonini chuqurroq anglay olamiz va chinakam esda qolarli filmlar yaratish uchun tilning nozik jihatlariga e'tibor qaratish lozim.

ADABIYOTLAR:

1. Gulamova, D., & Usmonova, D. (2023). TILSHUNOSLIKDA EFEMIZMLARNING LINGUOKULTUROLOGIK TASNIFI. *Академические исследования в современной науке*, 2(13), 73-76.
2. Sotvoldiyevna, U. D., & Zafarjon, D. (2023). Turli Tillardagi O 'Xshatishlar Tarjimasining Lingvomadaniy Xususiyatlari. *Miasto Przyszłości*, 31, 330-332.
3. Sotvoldiyevna, U. D. (2022). Linguistic and cultural classification of euphemisms in Uzbek and English languages. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 11(10), 140-143.
4. Usmonova, D. S., & Usmonova, K. E. (2022, October). PHONEME THEORY IN LINGUISTICS SCHOOLS. In *INTERNATIONAL CONFERENCES* (Vol. 1, No. 13, pp. 6-9).
5. Usmonova, D. S., & Djalolov, Z. J. (2022, October). THE ROLE OF CULTURE IN TRANSLATION PROCESS. In *INTERNATIONAL CONFERENCES* (Vol. 1, No. 8, pp. 160-163).
6. Шокиров, Ш. И., & Юсупова, С. А. (2023). Инглиз Тилида “Poison-Захар” Концептининг Семантик Хусусиятлари. *Miasto Przyszłości*, 31, 241-245.
7. A'zamjonovna, Y. S. (2023). PHRASEOLOGICAL ISSUES IN MODERN LINGUISTICS. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 1(6), 158-161.
8. A'zamjonovna, Y. S., & Akmaljonovna, N. X. (2023). USE OF SPORTS TERMS IN LINGUISTICS. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 1(6), 162-164.
9. A'zamjonovna, Y. S., & Akmalidinovna, K. M. (2023). Sources of Technical Terminology. *INTERNATIONAL JOURNAL OF LANGUAGE LEARNING AND APPLIED LINGUISTICS*, 2(1), 37-40.